

't Groote visch-net

Jan Zoet

bron

Jan Zoet, *'t Groote visch-net*. Z.n., z.p. ca. 1657

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/zoet001groo01_01/colofon.php

© 2014 dbnl

The logo for the Dutch Bibliography (dbnl) features the lowercase letters 'dbnl' in a blue, sans-serif font. The letter 'd' is stylized with a small hook at the top.

't Groote Visch-Net.

Toon: *O Karsnacht! schoonder &c.*

GODsrijkke, daar zo veel van preekken,
Word, door Godszone, vergeleeken
By een rechtschaapen Visschers net.
Een Net, daar in men met verlanggen,
Verschaiden slag van visch ziet vanggen
Wen 't in den stroom is uit gezet.

Het geeft ons Visschen, naar behooren,
Dan *Snoek*, dan *Baars*, dan *Seelt*, dan *Vooren*,
Dan *Karper*, *Blay*, en *Post*, en *Aal*,
Dan *Braassem*, *Grundel*, *Spiereelinggen*,
En *Haaringh*, en meer andre dingen.
Seer nut tot voedzel, en onthaal,

Heeft iemand ooit het groot geweemel,
Dat onder d'uytgespannen Heemel,
In 't Waater krielt, en ons tot spys,
Door Gods genaade eens is gegeeven,
Met zyne vlugge veer beschreeven,
Die spreek? ik ken'er geen so wys.

Naardien ik dan schoon onbezonnen,
Van 't visschen, hier iets heb begonnen,
So luister naar myn visschers fluit.
Sy deunties vreemts, terwijl, in 't vaaren,
Myn Scheepjen slinggert op de baaren:
En legt u d'aart der Visschen uit.

De *Snoekken*, daar 't al voor moet wijkken,
 Sijn 't beeld der *Roomsche Katolijcken*,
 Die, met een ysselik getier
 Al 't volckjen, die heur lied niet zinggen,
 Door Bannen, en door Beulen dwinggen;
 En stookken Hel, en Vaagevier.

De gladde *Seelten*, die nooit byten,
 Sijn, even als de, *Mennonyten*,
 Soo quaad te grijppen als een Aal.
 Sy houden steeds een deurtjen open
 En splijten zich aen honderd hoopen.
 Om ^(a)loon, om ^(b)kroon, om ^(c)Schip om taal.

De *Baarzen*, dapper hoog gepreezen,
 Wiens scharpevinnen elck moet vreezen,
 Is 't Eedle nazaad van *Kalvijn*,
 Die Goed, en quaed noodzaaklik noemen,
 En Esau, in den Buik verdoemen,
 Wyl God niet kan gebonden zijn.

Sy Heerschen Vorstlik in de Landen.
 Sy hebben harde, en scharpe tanden:

- (a) d'eene verstond dat een Preeker voor syn dienst wel mogt trekken, d'ander niet waar op na by een groote scheuringe was gevolgt.
- (b) Een rijkke weeduwe liet, met voorgaande bewilginge, van een Preeker, en een oudste der Gemeente tot Haarlem, een kerck-kroontjen in het Preekhuis, ten dienst der Vrouwen hangen, doch sommighe neuswyse broeders, hier door gheargert, maakten dat daar uit, wat voorslaagen van vrede dat'er wierden gedaan, een dapperen twist, en endelick geen kleine verdeeltheit ontstond.
- (c) Even eens geschiede binnen Hoorn, Stad in Noordholland, om dat een Broeder hebbende zich voor Schipper so rijk gevaaren, dat hy de zee verlaatende, nu de overige tydt zyns leevens op syn muyltjens meende door te brenggen, een hardt steenen schip in syn huys-geevel had laten zetten, en staande hield, dat sulcx mochte geschieden. Van de Huizekoopers of Borstetasters willen wy niet reppen, wyl die dinggen oudt, en aan de meeste menschen bekend syn.

En wreeken zich van overlast.
 De Stroomen moeten voor haer beven.
 Wie zou, aen haer, den den prijs niet geeven,
 Wijl in'er hand, den Septer past?

De blancke *Blaijen*, schoon voor d'oogen,
 Sijn *Pureteinen*, zo vol loogen,
 Gelijk een Ay vol zuivels is.
 [*B*]uy-voorens, zijn de *Luttrianen*,
 Die zich nooit van het ziuppen spaanen:
 En wonder graag zyn aan den dis.

Het *Grundeltjen*, van kleiner waarde,
 Sy d' *Armijnjanen*; op der Aarde,
 Van Macht, en Heerschappy berooft.
 Doch die, wel eer daer hard naar dronggen.:
 Nu schynt' er Lied heel uytgesonggen:
 Want elck denckt: *Ian Neef*, wachtje hoofd.

De Krullend *Aalen*, in de poelen,
 Zyn *Ioden*, van een quaed gevoelen
 En loozer dan de looze Slang,
 Die met'er opgepronckte logen,
 Onze aller moeder heeft bedrogen.
 Wie leert, aan haar, een beeter gang?

Den *Spiering*, Stinckvisch, heel versmetten:
 Een arm, veracht., en boerenveten,
 Syn 't beeld der menschen, die den naam
 Van ^(d)*Nutralisten* is gegeven

- (d) Een volck onthoudende sich van alle Gemeenschap, doch leide echter een by onberispelijck leeven.
 Hoelicht dit Volck den Disch, en Bedgemeenschap tusschen man, en Vrouw, en den burgerlijcken ommeganck tussen moeder en kind verbieden, is over al ghenoech bekend.

Sy worden overal verdreeven
En niemand acht'er hier bequaam.

Ick wil hier van *Cocijn* niet reppen
Noch uit *Pellagii* kaar yets scheppen.
Oock staat my *Arrius* niet aan.
Brunisten naamen *Stuart* 't leeven.
Heel Engeland schijnt haar gegeeven.
Van *Menno* heb ik meest gedaan.

Dat volck heeft duizend krommezincken.
Tot kleendig, eeten, en tot drincken,
Is een byzondre wet gesmeet,
Het hair moet op de kam, geschooren,
Of ziel, en lichaam is verloren;
Schoon Gods gebod daar van niet weet.

Het Huwlik word, van haar geschonden.
Den Echtenband geheel ontbonden,
Om d'aller kleinste leurery.
De Man moet zyne Vrouw verlaaten.
De Moeder d'aigen Kindren haaten.
Dus raakter d'eendragt heel in ly.

Voor deezen waaren't ^(e)*d' oude Vriesen*,
Die heevich in het twistvuur bliezen:
Maar, och! men vindt'er nu zo veel
Dees schijn zich ^(f)*Haans* en ^(g)*Moors* te houden

- (e) Dese, als de broedhenne van alle de kiekkens, syn so fijn datse niet een draed gesteven linden mogen dragen.
- (f) Gallenus, een doctoer in de medecijnen, en een vermaender der Vlaminghen tot Amsterdam, van veelen gelieft, en van anderen gehaat.
- (g) C. Moorman een diergelijck persoon, met Doctoer Galle: meest in een verstrant

Die wil het bier niet dat zy brouden.

Een ander voegt zich tot ^(h)*Boreel*.

Men vind'er die de Visch versmaaden

En aan een ⁽ⁱ⁾*Knol*, zich overlaaden,

Hoe worremsteekig hy ook schynt.

Doch God, wiens werck men niet mag laakken,

Kon Saul licht tot een Paulus maakken;

Wyl, voor zyn *Geest*, het quaad verdwynt.

Een ^(k)*Puyt-Aal*, in het Veen gevanggen

Puur doof met ongeschooren wanggen,

En met een grove py bekleedt.

Een smaad, en spot van veel doctoren,

Laat zyne stem, al staamrend hooren,

En zegt dat hy veel Wysheid weet.

Veel Wijsheid , niet uit Hooge scholen,

Daar in nu elck, met lust, gaat dolen,

Maar uit Gods Hoogen troon gehaalt.

Hy toont ons *Krista-rijk* op aarde;

En hoe het lydsaam volck, vol waarde,

Daar in, met Kroon, en Septer praalt.

- (h) Adam Boreel, tegenwoordig in Engeland dryvende dat de hailige met Kristus is op aarden, als Koningen en Priesters, duysent jaarens zullen leeven en Heerschappen,
- (i) Ian Knol, voor deesen Godloos gheleeft hebbende, schynt sich heel ter deugde te schikken dryft; in verscheide byeenkomsten van menschen, met grooten iver, en wel spreekkentheid de leere van Socinius, en Osteroth.
- (k) Een Boer van Alsmeer, genaamt Iacob Claasz, weigerende, met voorgevinggen van dat God hem met syn levendigh woord heeft begaaft, om Israels ryk nu weederom op te rechten, alle Schattinggen, en Impositien, tot onderhoud van 't Oorlog ingestelt, Waaron hy verscheiden maalen in gevangkenisse is geweest: als onder anderen tot Haarlem, met syn Broeder, den tyd van neegen maanden, doch is altyd sonder iets te geven vry geworden.

Doch weinich lieden hem gelooven.
Hy schijnt met zotterny bestooven,
Elck stoot dien rijkdom met de voet.
Wat zicht baar is dat moet verbranden,
En 't Godloos volck, O misverstanden!
Steets karmen in dien helschen gloet.

Dit klinckt uyt aller hande monden,
En nauwlux word'er een gevonden,
Die 't ooge, op *Noachs Arcke* slaet.
Sy kunnen, aan 't vernuft, niet meeten;
Wat Kristus WEERELD heeft geheeten,
En dat het booze alleen vergaet.

Voor my, Ik wensche, in 't aller leste,
Aen ieder mensche 't aller beste,
En 't geen ik zelf, van God, begeer.
Dat Liefde d'overhand mag krygen.
Dat haat, en smaad stokstom mag swygen,
En *Jesus* ons zyn Kroon vereer.

Dat ieder Visscher raine netten
Mag in de klaare stroomen zetten
En naarstig zy in zyne schuyt.
Dat zy veel goede visschen vanggen.
En d'Opper Visscher met verlanggen,
Gehoorzaam volgen, in, en uyt.

Elck voor zich.
I. ZOET Amsterd.